YOSHLARDA VATANPARVARLIK TARBIYASINI RIVOJLANTIRISH

Alimov M.S.
Qori Niyoziy nomidagi tarbiya pedagogikasi milliy instituti
katta ilmiy xodimi, pedagogika fanlari nomzodi.

Annotatsiya. Mazkur maqolada yoshlarda vatanparvarlik tarbiyasini rivojlantirishning nazariy asoslari hamda O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan davlat siyosati va amaliy islohotlar tahlil qilingan. Yosh avlodda Vatanga sadoqat, fuqarolik mas’uliyati, harbiy xizmatga hurmat va milliy g‘ururni shakllantirishga qaratilgan chora-tadbirlar, xususan, harbiy-vatanparvarlik sinflari, “Temurbeklar maktabi”, “Yosh gvardiyachi” sinflari hamda boshqa ta’lim loyihalarining ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, vatanparvarlik tarbiyasini takomillashtirishning pedagogik yo‘nalishlari va istiqbollari bayon etilgan.

Kalit so‘zlar: vatanparvarlik tarbiyasi, yoshlar, Vatanga sadoqat, harbiy-vatanparvarlik, fuqarolik mas’uliyati, milliy g‘urur, “Temurbeklar maktabi”, “Yosh gvardiyachi”, davlat siyosati, harbiy ta’lim.

Аннотация. В статье рассматриваются теоретические основы развития патриотического воспитания молодежи, а также анализируются государственная политика и практические реформы, реализуемые в Узбекистане в данной сфере. Освещаются меры, направленные на формирование у молодого поколения преданности Родине, гражданской ответственности, уважения к военной службе и национальной гордости, в том числе деятельность военно-патриотических классов, школ «Темурбеклар мактаби», классов «Ёш гвардиячи» и других образовательных проектов. Особое внимание уделено педагогическим подходам и перспективам совершенствования патриотического воспитания молодежи.

Ключевые слова: патриотическое воспитание, молодежь, преданность Родине, военно-патриотическое воспитание, гражданская ответственность, национальная гордость, «Темурбеклар мактаби», «Ёш гвардиячи», государственная политика, военное образование.

Abstract. This article examines the theoretical foundations of developing patriotic education among young people and analyzes the state policy and practical reforms implemented in Uzbekistan in this field. It highlights measures aimed at fostering devotion to the Moth-

erland, civic responsibility, respect for military service, and national pride among the younger generation, including the activities of military-patriotic classes, Temurbeklar Maktabi military academic lyceums, Yosh Gvardiyachi classes, and other educational initiatives. The paper also discusses pedagogical approaches and future prospects for improving patriotic education among youth.

Keywords: patriotic education, youth, devotion to the Motherland, military-patriotic education, civic responsibility, national pride, Temurbeklar Maktabi, Yosh Gvardiyachi, state policy, military education.

O'zbekiston Respublikasi o'z istiqbolini sog'lom va barkamol avlod timsolida ko'radi. O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar, jumladan, kuchli fuqarolik jamiyati va huquqiy demokratik davlat qurish maqsadini ro'yobga chiqarishni ham yoshlar ishtirokisiz tasavvur qilib bo'lmaydi.

Prezident Shavkat Mirziyoyev tashabbusi bilan mamlakatimizda yoshlarning zamonaviy bilimlarni egallashi, vatanparvar bo'lishi, Vatanga daxldorlik hissini kuchaytirishi, salomatligini mustahkamlashi, o'z kuchi, bilim va salohiyatini oshirishi uchun keng imkoniyatlar yaratilmoqda. O'sib kelayotgan yosh avlodni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash, ularda ona Vatanga sadoqat hamda harbiy xizmatga hurmat tuyg'ularini singdirish davlat siyosati darajasiga ko'tarildi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti, Qurolli Kuchlar Oliy Bosh Qo'mondoni Shavkat Mirziyoyev ta'kidlaganidek, “yoshlarimizni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash bo'yicha uzluksiz olib boriladigan ishlar biz uchun dolzarb ahamiyatga egadir. Vatanparvarlik har bir davlat hayotining ma'naviy asosi hisoblanadi va jamiyatni har tomonlama rivojlantirish borasida eng muhim safarbar etuvchi kuch sifatida namoyon bo'ladi”.

Rivojlangan mamlakatlarda fuqarolarning vatanparvarlik tarbiyasi bo'yicha davlat dasturlari, harbiy vatanparvarlik tarbiyasi samaradorligini oshirish konsepsiyalari qabul qilingan, yoshlarning vatanparvarlik borasidagi tarbiyasi bilan shug'ullanuvchi va davlat tomonidan moliyaviy ko'mak beriluvchi ko'plab jamoatchilik asosidagi faxriylar va jamoatchilik tashkilotlari tashkil etilgan. O'zbekiston Respublikasida ham yoshlarda Vatanga daxldorlik hissini kuchaytirish maqsadida muayyan ishlar amalga oshirilmoqda. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori bilan tasdiqlangan “Yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash konsepsiya”si qabul qilingan. Unga ko'ra, yoshlarni milliy g'oya va vatanga sadoqat ruhida tarbiyalash, ularning qalbi va ongiga vatan himoyasi sharafli va muqaddas burch ekanligini singdirish, qadimiy tariximiz va madaniyatimiz, jonajon Vatanimizning

mustaqilligi va ravnaqi yo'lida fidokorona kurashgan milliy qahramonlarimiz bilan faxrlanish, ularga munosib bo'lish tuyg'usini shakllantirish, milliy armiyamizning qudratini va salohiyatiga bo'lgan ishonchni kuchaytirish masalasiga alohida e'tibor qaratildi.

Harbiy vatanparvarlik tarbiyasini mustahkamlash maqsadida harbiy ta'lim-tarbiya beradigan joylarda "Temurbeklar maktabi" tashkil etilgan, turli soha va tarmoqlarda yuqori natijalarga erishib kelayotgan yigitlar uchun "Mard o'g'lon" nomli Davlat mukofoti va yoshlarga oid davlat siyosatini amalga oshirishda, o'qishda, mehnatda, jamoat ishlarida har tomonlama faol bo'lgan yigit-qizlarni taqdirlash maqsadida "Kelajak bunyodkori" medali ta'sis etilgan.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020yil 17-apreldagi “Umumiy o'rta ta'lim maktablarida harbiyvatanparvarlik sinflari faoliyatini tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida”gi qarori ham oliy harbiy ta'lim muassasalariga o'qishga kirish uchun yetarli bilimga ega bo'lgan iqtidorli yoshlarni tayyorlashda muhim dasturilamal bo'lib xizmat qilmoqda.

Bugungi kunda Milliy gvardiya tasarrufida Jamoat xavfsizligi universiteti, “Temurbeklar maktabi” va Harbiy musiqa akademik litseyi, shuningdek, respublikamiz bo'ylab jami 56 ta maktabda, xususan, Qoraqalpog'iston Respublikasi, Toshkent shahri va viloyatlarda 4 tadan maktabda harbiy-vatanparvarlik sinflari faoliyat yuritmoqda. Davlatimiz rahbarining qaroriga asosan "O'zbekiston – 2030” strategiyasidagi vazifalar ijrosini ta'minlash maqsadida barcha umumta'lim maktablarida “Yosh gvardiyachi” sinflari ochilgan. Shunga muvofiq respublikamiz bo'yicha 121 ta sinf faoliyat boshladi. Ularda 3 ming 253 nafar o'g'il-qiz tahsil olmoqda. 2024-2025 yangi o'quv yilida bu sinflarning soni yanada ko'paygan. Ushbu sinflarda o'qish muddati besh yil bo'lib, 6 sinfni bitirgan o'quvchilar qabul qilinadi va 7-11 sinflarda tahsil oladi. Maktablarda tashkil qilingan qabul komissiyalari tomonidan mazkur sinflarga kirish istagini bildirgan nomzodlardan tegishli hujjatlar 1 iyuldan 20 iyul kuniga qadar qabul qilinadi. 25 avgust kunigacha belgilangan tartibda jismoniy tayyorgarlik va tegishli fanlar yo'nalishi bo'yicha test sinovlari o'tkaziladi.

Harbiy-vatanparvarlik sinflariga qabul qilish bo'yicha tanlov teng huquqlilik va qabul qilishning yagona qoidalari asosida amalga oshiriladi. Tanlovning yakuniy natijalari 25 avgust kuni e'lon qilinadi. Milliy gvardiyaning Harbiy musiqa akademik litseyiga nomzodlar Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 29 noyabrdagi qarori bilan tasdiqlangan Nizomga muvofiq amalga oshiriladi. Milliy gvardiya Harbiy musiqa akademik litseyining 5-sinfiga umumiy o'rta ta'lim muassasalarining

4-sinfini bitirgan iqtidorli o'g'il-qizlar o'qishga qabul qilinadi. Nomzodlarning hujjatlari 1 iyundan 20 iyunga qadar qabul qilinadi. Kirish imtihonlari 20-30 iyun kunlari davomida o'tkazilib, unda nomzodlar ona tili, o'qish, matematika,

Nomzodlarni o'qishga qabul qilish "Temurbeklar maktabi" harbiy-akademik litseyi to'g'risidagi nizom hamda "Temurbeklar maktabi" harbiyakademik litseylarning ustavi asosida amalga oshiriladi. "Temurbeklar maktabi"ga umumta'lim va ixtisoslashtirilgan maktab-internatlarining 9-sinfini tamomlagan, sog'lig'ining holatiga ko'ra o'qishgayaroqli deb topilgan hamda haqqoniy va shaffoflik tamoyillariga asoslangan saralash tanlovidan muvaffaqiyatli o'tgan va test sinovlarini topshirib, yuqori natijalarni ko'rsatganlar o'qishga qabul qilinadi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 30-oktyabrdagi qaroriga muvofiq 2024/2025 o'quv yilidan boshlab, Milliy gvardiya Toshkent “Temurbeklar maktabi” harbiy-akademik litseyiga qiz bolalar ham qabul qilinadi. Bunda saralash bosqichi dastlabki tanlash, harbiy-kasbiy tanlov va test sinovlaridan iborat. Nomzodlar uchun dastlabki tanlash ularning arizalari asosida yashash joyi bo'yicha mudofaa ishlari bo'yicha bo'limlarda 1 apreldan 30 aprelga qadar o'tkaziladi. Unda nomzod to'g'risidagi tegishli hujjatlar va uni tavsiflovchi ma'lumotlar to'planadi. Harbiy-kasbiy tanlash bosqichi nomzodning yashash joyi bo'yicha mudofaa ishlari boshqarmalarida 1 maydan 20 iyun kuniga qadar o'tkaziladi. Unda nomzodning sog'ligi, savodxonlik darajasi, jismoniy tayyorgarligi baholanib, sinovdan o'tganlarning yig'ma jildlari “Temurbeklar maktabi”ning qabul komissiyasiga yuboriladi. Mazkur samarali ishlar davlatimizda o'quvchiyoshlarning vatanparvarlik tarbiyasiga qo'shgan hissasi desa bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Ибраимов Х., Куронов М. Умумий педагогика: Дарслик. – Т.: Sahhof, 2023. – 416 б.
2. Постановление Президента № ПП-289 «О мерах по повышению качества педагогического образования и дальнейшему развитию деятельности высших образовательных учреждений по подготовке педагогических кадров» от 21 июня 2022 года.
3. Akramova Sh.A. Harbiy pedagogika. – T.: HTI, 2019. – 359 b.